
Životní kotelny Karla Plíhala

Patří k našim nejuznávanějším folkovým písničkářům a zároveň k muzikantům, kteří dovedou opravdu překvapit. Když byl Karel Plíhal na vrcholu slávy, zmizel na rok ze scény. Ke svým minulým úspěchům se vrací jen neochotně, dvanáctiletou pauzu mezi autorskými alby považuje za zcela přirozenou a zdravotní problémy komentuje slovy: Stejně jsem měl vždycky štěstí. Zastupován OSA od 1988, v databázi má registrováno 137 hudebních děl.

PŘIPRAVILA: MARCELA TITZLOVÁ

Letos oslavíte kulaté narozeniny. V té době někdo bilancuje a někdo spřádá plány do budoucna. Jak vnímáte blížíící se šedesátku vy?

Kdyby mi to někdo občas nepřipomněl, tak si ten věk vůbec neuvědomím. Já se především pořád učím užívat si to, co se právě děje v reálném čase. Třeba desku, kterou jednou natočím, si už nikdy znovu dobrovolně neposlechnu. Odškrtnu to jako hotový úkol. Pro mě je důležitější ten okamžitý pocit z písniček, který zažívám na koncertech. Už skoro před dvaceti lety jsem se rozhodl vystupovat sám, abych nemusel brát ohled na kapelu a mohl si každý večer pozměnit tak, jak to odpovídá mojí okamžité náladě.

Na publiku tolik nezáleží?

Naopak, celkovou atmosféru koncertu mají v rukou diváci, já na ni jen reaguji. Mám výhodu, že na pódium vylezu bez trémy, ale je to stejné, jako když se v hospodě posadíte u stolu s někým neznámým a zábava se rozjede až poté, co si chvíli jen tak povídáte. Mám rád spíš takové divadelní prostředí, menší sály. Ze začátku spíš mluvím, říkám básničky, a když vidím, že lidé už jsou dost soustředění, mohu zpívat a hrát.

Říkáte, že jako muzikant jste čistý samouk, nikdy jste neměl žádného učitele?

Na kytaru jsem začal hrát až někdy kolem mých patnácti, kdy jsem začal jezdit na vandry. Do hudební školy jsem nikdy nechodil, jsem notový dyslektik a dodnes noty nepoužívám, protože je pořád neznám. K muzice jako takové mě jako malého kluka přivedla maminka. Učila v mateřské škole a hrála na klavír. Pouštěli jsme si doma Voskovce a Wericha, Suchého a Šlitru. Když jsem dostal malou desku Vlák půlnoční od Greenhorns, maminka mi ze školky vypůjčila kufříkový gramofon, abych si ji mohl pustit. A na to nikdy nezapomenu, běhal mi mráz po zádech a pouštěl jsem si ji pořád dokola. Ta atmosféra mi připadala dokonale. Až o něco později mě začali zajímat i Beatles, Pink Floyd a u nás Pavol Hammel s Mariánem Vargou. Tehdy jsem objevil i dvojici Vodňanský a Skoumal. To, že se u nás doma vždycky hodně zpívalo a taky četlo, považuji za největší vklad do mé profese, který mě potkal hned na začátku.

Dodnes hledáte inspiraci v četbě?

Je hodně vynikajících českých autorů, ke kterým se rád vracím, ale hodně čtu také slovníky. Mám ještě předválečné slovníky a to je poezie sama o sobě. Obvykle je u těch nejkrásnějších slov křížek označující, že už tehdy se nepoužívala, ale i dnes zní neobyčejně. Jsou nádherná, i když celkově je čeština mnohem méně zpěvný jazyk než angličtina nebo třeba slovenština. Pro autora textů představuje

čeština takovou hozenou rukavicí. Stojí za to ji zvednout.

První desku jste vydal v roce 1985, tehdy jste opakovaně hrál na Portě před plným amfiteátrům na Lochotíně, koncerty beznadějně vyprodané. A pak najednou Karel Plíhal v roce 1988 zmizel ze scény.

Zmizel, a to do kotelny, kam nastoupil do práce, protože ho to hraní přestalo bavit... Měl jsem pocit, že si potřebuji sám od sebe odpočinout. Připadal jsem si jako hrací strojek, pořád totéž dokola. Neumím psát nové písničky jednu za druhou, a přestal jsem se na koncerty těšit. Byla to velká úleva, když jsem zhruba na ten rok přestal hrát.

S určitým patosem lze tedy říct, že jsou pro vás důležitější věci než sláva a peníze?

Jo, i když to zní hrozně podezřele. Já vlastně upřímně závidím těm, kdo preferují slávu a peníze, protože mají mnohem jednodušší život. Asi jsem v tomto směru trochu masochista. Ale dát si někdy pauzu je pro mě hrozně důležité. Ostatně udělal jsem to i později, třeba album Nebe počká s texty Josefa Kainara, to byla taková další kotelna. Deska vyšla v roce 2004, ale dělal jsem na ní tři roky. Všichni mi to rozmlouvali jako hrozně pracnou a zbytečnou záležitost, ale nedal jsem se.

V čem spočívala ta pracnost?

Dal jsem si, jak už mám ve zvyku, vyšší latku, než jsem byl na začátku schopný zvládnout. Chtěl jsem ty Kainary pojmout tak, jak si zaslouží, ale přitom jinak, než je zpívali Suchý, Jelínek, Hála nebo Olmerová. V jejich podání to bylo perfektní, ale já chtěl komornější verze, chtěl jsem si Kainara uchopit sám pro sebe ne jako básníka, ale jako písničkáře, mírně zmateného, zamilovaného mladíka, jakým tehdy v době kolem války byl. Nejdřív jsem půl roku objížděl po republice pamětníky, kteří ho ještě osobně znali. Pak se mi dostaly do ruky originální rukopisy jeho textů se všemi škrty, a já jsem k němu získal ještě větší úctu. Rozhodl jsem se proto

naučit pořádně hrát na kytaru, což představovalo složitější prstové styly, aby to moje hraní bylo pana Kainara hodné. A stálo to za to, i když jsem děl jako kůň, cvičil osm hodin denně, což se mi teď po letech vymstilo. Pak přišla další koncertní pauza v letech 2006–2008, kdy mi vyšla knížka básni-

profesionálních muzikantů, která způsobuje nekontrolovatelné křeče v ruce. Hrál jsem pořád dokola hodně náročné prstoklady s maximálním soustředěním, najednou přestala pravá ruka poslouchat. Jak sáhnu po kytaru, mozek si uvědomí, že se něco děje, a brání koordinovanému pohybu prstů.

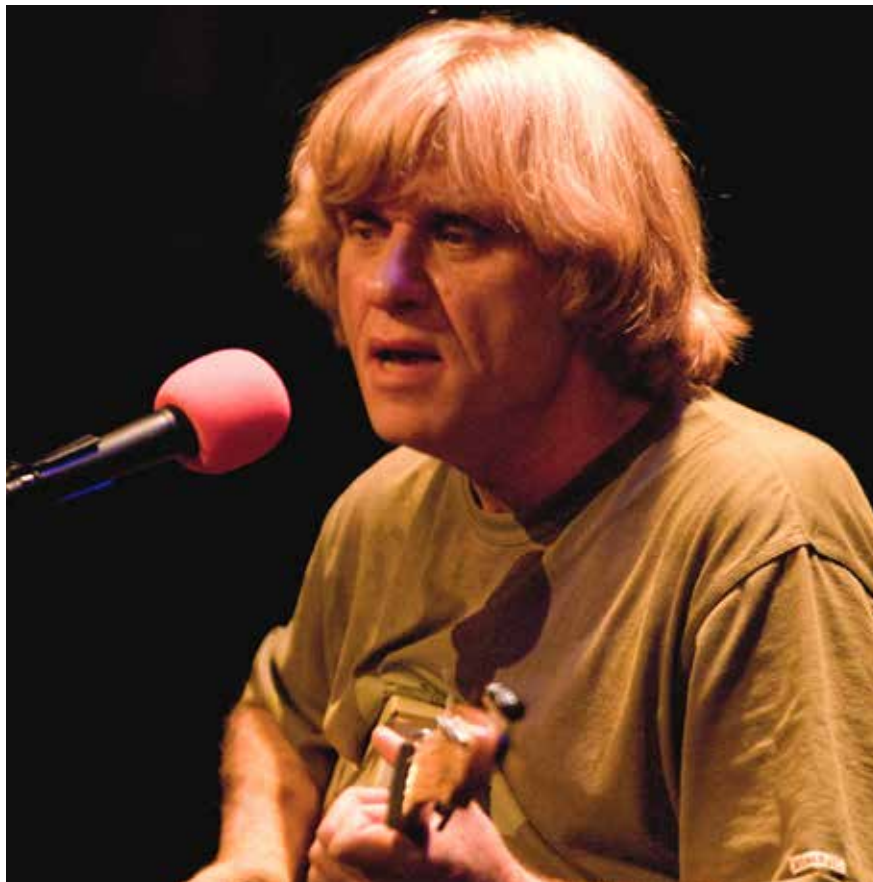

Foto: Ivan Prokop

ček, která mě částečně uživila, a připravoval jsem základ desky Vzducho-prázdniny, která vyšla v roce 2012.

Je pravda, že situace, kterou prožíváte v současné době, není pro muzikanta zrovna radostná.

Tentokrát ovšem nedobrovolná. Až do předloňského roku jsem hodně koncertoval, až příliš, a potkalo mě něco velice nepříjemného, čemu se říká fokální dystonie. Je to nemoc

Lze s tím nějak bojovat?

Snad jen silou vůle, chodím na různé rehabilitace a doma systematicky cvičím prsty, jako bych znovu začínal. Výsledky jsou zatím nevyzpytatelné, nicméně bych na podzim začal rád koncertovat. Už mi to začíná chybět. A rozhodně si nechci na nic stěžovat, pořád si myslím, že jsem v životě měl dost velké štěstí, že mohu žít těch skoro čtyřicet pět let s muzikou. ☒